

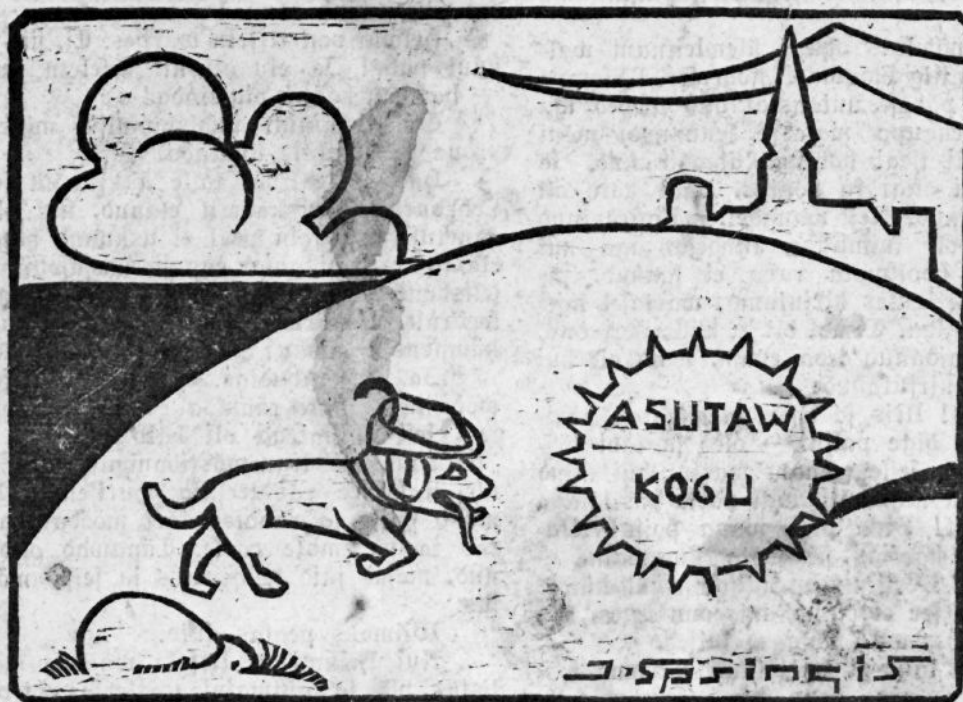
Meie Mats

Nr. 14. (196)

Laupäeval, 24. mail 1919.

Nr. 14. (196)

Balti „schoti“ tõugu buldog ja Asutaw Kogu.

Magus suutäis oleks see mu tühjale kõhule, kuid kardetaw on teda alla neelda — wõib kõhus plahwatada ja siis on ühes näljaga ka eiul lõpp!

Tooge langenud sõdurite näopilta

„Teaduse“ kirjastusele Harju ja Rüütli uulitsa nurgal 46/15, awaldamiseks.

Langenud kangelaste pildid ilmuwad esiteks rahwa ajakirjas „Meie Matsis“ ja pärast „Eesti wabaduse sõja mälestuse albumis“.

Tehke kaunistwoks oma langenud sugulaste ja tutwate mälestus.

Kosjasobitajad.

Sõjamehe romaan. Horst Bodemer.

(Järg 3.)

Ühest Podsdami tänawal seisvast Lillekauplustest astus välja ratsakaardiwäepolgu ohwitser Helmut von Uffel, paar siidipaberise mäsitud roosi käes. Ta oli erariides. Esimese tühjalt möödasõitwa auto kutsus ta oma juure ja andis talle oma eesmärgi teada — tänaw kaugel väljas Grunewaldis.

Ta nõjatas auto nurka, seadis närwilikult oma monaaklit ja pistis käed siis kasuka taskusse! Ja mis tulema pidi, oli weel piinlikum!

Paruniproua Sehrburg-Blankenhach oli ta enese juure õhtusöögile palunud ja oma kirjale lühikeste järellõnna juure lisanud: „Asi on juba niisama hea kui korras!“

Selle peale mõeldes ohkas ülemleitnant waljusti. Aga ta istus liig sügawasti nõgestes. Wiimane pääsetee! Päiwil pärast uutaastat olid arwed iga postiga hunnikutekaupa majasse lennanud, mõni kaubamuretseja oli isegi kohuga ähwardanud. Ja enam kui üks asi oligi ju kohutus. Paar kord oli juba pistawgi käinud. Neil wanadel, wäljateeninud alamohwitseridel oli inimlikka tundeid, aga kui nad trööstimisest hoolimata raha ei saanud, pidi nad asjad ometi üles kirjutama, wastafel korral said nad ise sagida. Temal oli ju küll rikas onu, aga see mees ei aidanud teda enam, waid oli kui praktiliklik mees kirjutanud:

„Armas poiss! Mis sa oma wanematelt pärisid — ja seda oli õige palju — oled sa läbi löönud. Mina ei jõua sellele enam wastu, kui mind weel nõõrid. Minu käsi käib küll päris hästi, aga mul on kolm last! Sina oled wana poiss! Ulatab sulle wesi juba kaelani, siis wõta rikas naine — ja pea ta au sees! Berliinis on miljoni küll-küll!“

Ja jah, wale see ei olnud, mis onu ütles, kes waikselt kusagil Pommeri kolgas elutses.

Ja siis oli ta laua juure istunud ja oma wõlad kokku arwanud ning üsna ära kohkunud selle suuruse üle. Oli tarwis ruttu teha, muidu ootaks teda priipilet üle suure tiigi. Ja miks ta oma jeltimeestele, kes seal kellneritena wõi saapapuhastajatena igapäewast leiba teenisid, wõistlust pidi tegema, sellest ei saanud ta aru.

Kuid inimesel pidi mahti olemal! Kui ta umbes nädal tagasi pahas tujus loomaaias pummesdas, oli ta paruniproua Sehrburgiga kokku juhtunud, kelle kadunud mees temaga ühes kaardiwäes oli teeninud. See mees oli rittmeister olnud ja ühel päewal jahi peal õnnetut surma saanud, nagu räägiti. Kuidas lugu õieti oli, ei teadnud Uffel isegi, lõna oli lõnale järgnenud — ja kõik oli piibitud. Siis oli paruniproua waljusti naernud, seisma jäänud ja ütelnud:

„Minu armas herra von Uffel, mina ei saa teist aru. Teie olete ju wana mees, mis seal siis õhata!“

Ja et ta wististi eht lollit näo oli teinud, siis oli paruniproua weel kord naernud, silmi pilgutanud ja tähendanud, et sugugi raske ei olla temale miljonilist naist muretsema.

Õieti enam naljapärast oli ta wastanud, kat-sugu ainult sellega korda saada, sest nii hõlbus see ei olla!

Ja nüüd oli paruniproua temale kirjutanud:

„Asi on juba niisama hea kui korras!“

Taewas, kui hirmus see sõit oli! Aga eila ja täna oli talle umbes wiiskümmend maksunõudmist suurte summade peale koju toodud, ja komandööriga oli raske ühes kirsjas üia. Põõrasid wõlanõudjad tema poole, siis oli asjal lühike sõpp. Wäike krahw Willerstein wõis sellest lugu laulda. Jumalaga, pankrotitegijaid ei wõi keisri majasteet ohwitseeridena tarwitada! Nüüd pidi wäike krahw, kuulduste järele, Chikagos kellegi lühniku-suurkaupmehe juures autojuhiks olemal!

Helmut von Uffel wärises. Ei, siis juba parem kuul pähe! Ja elu oli nii meeletu ilus! Nii siis — hambad kokku pigistada!

Ta oli ainult uudishimulik, millega paruniproua teda tahtis üllatada.

Hm — seal sai talle äkki kõik selgeks. Hea Sehrburg oli rikkamalt elanud, kui olud lubasid, õnnetuse sisse jahi peal ei uskunud keegi, ja nüüd elatab ta abikaasa ennast kosjasobitajana. Heas seltskonnas elatawad endid niimoodi mitmed. Sellepärast oli tarwis ainult meeles pidada ühtteistkümmendat käsku: „Ära lase ennast kotti pista!“

Ja see rahustas Helmut v. Uffelmit. Seal wõis ta wabalt rääkida — ja seda pidi ta tegema, sest aktiatega oli halb lugu!

Auto oli kuurwüstidammist üles sõitnud, oli üle Kalansee raudteesiilla wurisunud. Weel tüki maad sõitis ta raudtee äärt mööda edasi, siis pööras ta pahemale poole. Täna wad olid nagu surunud, majad jäid wähemaks ja seisid mändade warjus.

Wiimaks peatas auto.

Kui Helmut v. Uffel wäikeste maja ees kõlistas, pidi ta tahtmatalt mõtlema: eht rebasekoobas kõiksugu plaanide wäljamõtlemiseks!

Noor, mustas riides, walge tanuga ja walge põllega toatüdruk awas ukse, wõttis kasuka wastu ja juhtis ta saali. Paruniproua paluwat teda pijut oodata ja istet wõtta.

Uffel waatas ringi.

Noh, kehawust siin just näha ei olnud! Nähtawasti tõi kosjasobitus midagi sisse. Wastuoksa. Siin oli õige kena elu. Head pildid seintel, hiiglasuur Smürnawaip põrandal — wähemat kui sammu lämmitades. Mõõblid zobelidiriidega üle tõmmatud. Puhkesohwal karunahk ja pooltofinat patju. Rasked eesriided kolme ukse ees — siit ei wõinud sõnakestki välja kuulda.

Kitjas, walge käsi lükkas wiimaks ühe eesriide kõrwale, siid kahises.

Roosid käes, astus Helmut v. Uffel paruniprouale wastu.

„Tere õhtust! Tänan — tänan! — Kui paluda tohin — eesti süüa, siis muu!”

Paruniproua ohkas.

„Muidugi, iga tooli taga mul teenrit küll ei ole!”

Söök oli hea. Metssealiba Kumberlandi, kas, tega, filetbeefsteck kartulitega ja pommas fritas. Wein oli ülihea ja foatüdruku teenimine laitmata.

Jutt käis üleüldist rada. Paruniproua päris oma mehe seltsimeeste üle teateid.

„Meie jääme suuremale Berliinile täitsa wõõraks. Minu mõlemad tütreid on Altenburis stiftis. Ja kojast olen ma ka lahkunud. See maksab palju raha — ja uuesti meheleminemise peale ma ei mõtle. Paari mõistlikku inimest, kes ka siin Grunewaldi kolgas alawad, käin ma õige elawalt läbi.”

Uffeln jõi wana Burgunderit asjatundlikult. Ta meel sai üsna rõõmsaks. Mis ta wiimasel ajal kõik südamesse oli peitnud, wõis nüüd wabalt esineda.

Ja ta tegi seda, kui saalis, hea sigar juus, paruniproua wastas istus.

„No jah, rahakunstnik ma ei ole! Kuid paha ka mitte — tõesti! Ma tahaksin kõigest sellest mustusest pääseda! — See peaks aga õige ruttu sündima, muidu olen ma kadunud!”

Paruniproua ei olnud seda seganud. Mida selgem pilt tal oli, seda parem.

„Kui suured teie wõlad siis õieti on, herra von Uffeln?”

„25 tuhat!”

„Tõesti mitte enam?”

„Noh, wõib ju olla ka 30. Ma katsusin neid küll kokku arwata, kuid kas see kokkuwõte just õige on, ei tea selgesti.”

Paruniproua hakkas heledasti naerma.

„Aga weel mõned tuhanded on ometi tühi puru. Takseerisin teid kallimaks, herra v. Uffeln!”

„Aga kui nad inimesele rahu ei anna!” wõimises wõlgnik.

„Noh, küll me nad juba ära waigistame! Ma arwan, see sünnib üsna ruttu, muidugi eelbades, et mõistuse pähe wõtate.”

„Minu arust on see weel täitsa udune, kuidas see ruttu wõiks sündida.”

Paruniproua pani teemandiilus särawat sõrmed lauale.

„Kui lahyste kaartidega tahame mängida, herra v. Uffeln.”

„Ma palun teid just sellepärast!”

„Nii siis esiteks: Ma tean teie jaoks hea pariti! Wäga, väga rikas! Selle eest kantakse hooft, et kohe suurema summa saate, mis teile wõimaluse annab kõik kõik wõlad kinni maksta, kuna teile sellest weel tore ülejääkki järele jääb.”

„Siis on asjal wististi weel tugew haak küljes!”

„Ei, ainult õige pisike haak, mis teil sugugi ei eksita, nagu ma usun. Noorel preiilil on ülihea kaswatus; osalt sai ta selle Schweitsis, ja ta wa-

nemad on furnud. Ta on 24 a. wana, õige ilus ja hea kuulsusega; warandust on tal üle kahe miljoni. Kui ta tagasihoidlikult ei elaks, oleks ta ju ammu mehel. — Jah, haak! Ohwitseridaamiks ta hästi ei kõlba, sest tema isa oli aus müüri-seppmeister, kes Berliini põhjas wiimast kahtkümmend aastat kasulikult oskas kasutada. Sellepärast annaksin teile nõu, tagawaraohwitseeerina teenistusest lahkuda ja mõisat osta.”

Kaks miljoni — see õli alles sõna! Muidugi müüri-sepp — see oli ka nii ja naa! Aga kui nimene nii sügawalt tundis istub kui tema!

„Nii siis, paruniproua, kas ma wõiksin seda noort preiilit teie juures tundma õppida?”

„Muidugi! Aga enne nädalat wõi kaht see ei lähe. Ja kui siis minu nõu järele teete, saab asi ruttu joonde. — Weel midagi! Preiili muidugi ei tea, et teid siin minu juures kui kosilast esitatakse.”

Uffeln hõõrus oma kaela wastu kaestagust. Hull oli asi ometi. Ja targaks ta sellest ikkagi weel ei saanud.

Seal ohkas paruniproua.

„Jah, kerge see ei ole, tõesti mitte! — Jumal, mu waene mees!” Ta äigas õhukese batist-rätikuga üle silmade. „Tema oli samajugune mees rahaasjus kui teie. — Sellepärast pidin ennast kokkuwarisemise eest hoidma. Ja olen nüüd mäest üle jõudnud! — Herra v. Uffeln, preiilile selgeks teha, et teie temale pasjite, on muidugi minu asi. Seal on abinõusid, millest teie koolitarkus undki ei näe. — Aga selle juures peab midagi ka mulle ja paarile teisele pudenema! — Nii, — teie olite awalik — mina ka!”

Helmüt v. Uffelnil põles põrand jalgade all. Ta mõtted keerlesid läbesegamini. Ainult kõige pealt aega wõita ja mitte asja luhta ajada! Oleks tal wõlga vähem olnud, ta wastus oleks teiseks kujunenud. Kuid mis jäi tal nüüd muud üle, kui huntidega kaasa huluda!

Ta tõusis üles.

„Paruniproua, igatahes teile südamlük tänu! Ja muidugi jääb see kõik meie wahetele, mis täna rääkisime. Wististi teatate mulle, kui see preiil tell on?”

Paruniproua Lehrburg ei pidanud Uffelni pikemalt kinni. Ta teadis ju, kui raske oli münemikuga lõpuarwet teha. Selleks oli rohkem tarwis, kui head tahtmist. Seal pidi raudne energia, kui mitte ka meeletu jõud järele aitama.

Ja kuna Uffeln ta käe kohale kummardas, pigistas paruniproua ta kätt südamlükult ja osawõtmisega.

Onu ja onutütar ei mõistnud üksteist wiimase ajal enam sugugi.

Wäljateeninud arwenõunik Konrad Hoffmann oli alt üles teeninud, oli alamohwitser olnud ja feldweebel. Ta oli sõjakäigud aastal 1866 ja 1870 kaasa teinud, oli siis raudteewalituse poolt tee-

Kudas aeg inimesi muudab. enne sõda . . .

Ta enne sõitis käruga
ja kauples wana näruga
ei olnud õiget hilpu tal
ja rubla oli kapital.

Kudas aeg inimesi muudab. ja nüüd.

Nüüd on ta paksu kõhuga
ja sõidab woorimehega
sööb praadi ja joob schampanjeri
ja raha täis kaks korstna leeri!

nistusesse wõetud, oli ametis kõlblik olnud ja aste-
astmelt ülespoole tõusnud kuni arwendunikuks. Ta
oli pisut aega enne oma noorema wenna surma,
kel palju õnne olnud, teenistusest lahkunud ja tema
juure elama läinud, sest et pödur wend abikaasa
oli kaotanud ja oma ainust last Mariet elus üksi
ei tahtnud jätta.

Sest sel neiu! olid omad tujud. Kõsilased, kes
ilmusid, ei meeldinud talle, ei olnud talle küllalt
head. Müürseppmeister oli siis testamendis selle
eest hoolt kannud, et ta Marie wälju kontrolli
alla jääks. Ta oli surma pikkamisi tunnud lähe-
newat, sest ta põdes weehaigust. Ja oma wenna
Konradist pidas ta suurt lugu. Mõnest spekulatsioo-
nist olis ee oma kokkuhoitud rahaga oja wõtnud,
sest ta oli wanaks poisiks jäänud. Nüüd oli tal
peale paiuki weel umbes 2000 marka aastas sise-
tulekut, peale selle testamendi järele prii korter
ja ülespidamine, selle eest walitses ta waranduse
ja kahe suure maja üle, mis Maria päralt olid.

Wendade wahel polnud iial mingisugust sala-
dust. Pikk haigus oli küllalt mahti annud kõiki kü-
simusi põhjalikult läbi harutada. Murest oma ainsa
lapse pärast ei saanud müürseppmeister lahti.

„Ma ei tahtnud teda majast ära saata. Aga
mis sa teed, kui naine sind alati klanib! Kui ma
head raha teenisin, pahandusest pole mul iial põudu
olnud. Sellepärast tahtsin wähemalt kodus rahu
saada — ja andsin järele! Genfi pension on tüd-
ruku wujukaks teinud. Midagi ei ole talle enam
hea. Ta peab siidis käima, lakkisaapad jalas. —
Nu jah, maksta ma ju suudan! — Aga et talle
meie sõpruskond enam küllalt hea ei ole, ehk
nad küll kõik wanad head tuttawad on — see on
kurb! Tema tikub liig kõrgele ja maksab weri-

õperaha! Berliin on laienenud ja paisunud, aga
ta müüride wahel elab enam rõõwriütlid kui tar-
wis. Ja ma ei taha, et ilmaaegu oleksin higi
walanud! Soowiksin, et mu laps häis kättes oleks.
Häis ja ausates, Konrad! Kanna sina hoolt, et
see nii läheb, Konrad, kui minu elu lõpeb!”

Arwendunik oli seda wennale pifaršimil töö-
tanud ja wend oli mõni päew hiljem oma silmad
rahulikult kinni pigistanud.

Esioija olid onu ja onutiitar üksteisega väga
hästi läbi saanud. Marie oli isa surma üle tõsi-
selt kurb, kuigi ta janutawail huulil kohiseva elu
järele igatjes. Wanematemaja rahu ja armsus oli
juba ema surmast laadik kadunud ja tal oli õige
tundlik süda rinnas.

„Ja see'p see pahe ongi,“ oli wana müürsepp
weel surmapäewal wennale ütelnud. „Maria kar-
gab kord päris ummisjalu lihtsa haleduse pärast
oma õnnetusesse, kui keegi teda ei walwa!”

Ja aja jooksul ärkas neius endine elurööm-
uuesti. Sõbrannad Genfi koolist teatasid talle, et
nad kihlatud olla; mõned saatsid ka oma laste
pildid. Neist kirjust woogas wälja palju õnne ja
eluröömu. Tema üksi istus weel üksikult, 24 aas-
kat wana. Ja onu Konrad oli wana mees, kes
peaaegu iial ei naernud. Ikka auwäärilikult mus-
tas habakuues, ordupael nõopaugus. Ta ei last-
nud majade juures kõige wähematki parandust ette
wõtta, enne kui Mariale selle üle pika seletuse
andis.

Ja kui neiu siis närwiliseks sai ja ütles:
„Muidugi, onu Konrad, kui sina seda tarwi-
liseks arwad, siis tee need wäiksed asjad ilma
minutagi.“

Korteriotsija:

2 puuda rukkijahu sellele, kes korteri soovitab, annang 10 naela wõid sellele kes korterit teab juhatada.

Ajalehe kuulutused.

„Kui mind nüüd ka korteri ei taheta võtta, siis ei ole mul lihtsal õnne... wõi näen ma wälja nagu mõni toitlusministeriumi ametnik!“

Siis oli wana herra pika walge habemega rinna ette ajanud ja temale pikalt-laialt seletanud, et elus „wäikesti asju“ ei olegi. Ja kui neid tema arwates ometi weel olla, siis sünnitawat just need wäiksed asjad niihästi riigis kui perekonnas alles suuruse, kindluse ja auwäärilikkuse.

„Waata, laps, minut on sinu arwates ka „wäike asi“. Aga kui roopaseadja raudteeroopa minuti hiljem ära pöörab, kui õigus — sünnib suur õnnetus. Ja seda on, paraku Jumal, juba kui palju kordi sündinud!“

Kui Maria juba ainult seda „waata, laps“ kuulis, käis piste ta närwidest läbi. Ta oli nüüd 24 aastat wana, rikas ja iseseisew. See eelstseisjalikkus pidi kaduma! Ta wõis ennast julgesti näidata. Sõbrannad, kes wähem ilusad kui tema, olid enestele juba ammu mehe leidnud ja head mehed pealegi.

Siis järgnes sõna sõnale, onu tahtis õpetada, tema sai ägedaks, ja wiimaks lahkus Maria toast ja tõmbas ukse oma taga prauhti kinni.

Arwenõunik wõis siis nüüsguse meeletuse üle ainult pead raputada, kuid lõpumõte oli ikka üks ja sama. Apostel Paulusel oli õigus: Abielupõlw oli hea, poisimehe põlw aga weel parem! Et ta poisimeheks jäänud, selle eest tänas ta Jumalat, aga Mariale oli ruttu meest waja. Leina-aasta oli mööda ja wennatütred alalised jalutamaskäimised ja sisseostud pidid kord lõppema.

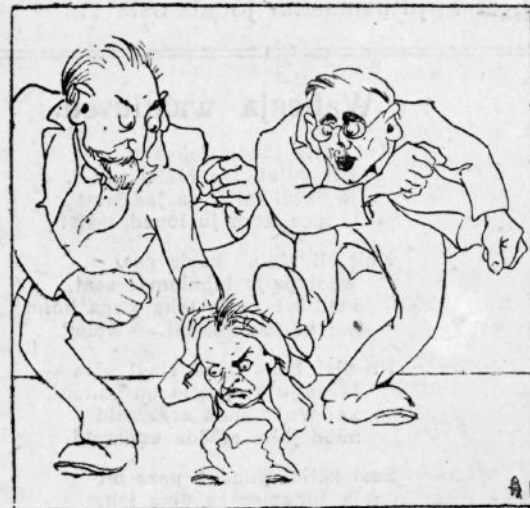
(Järgneb).

* * *

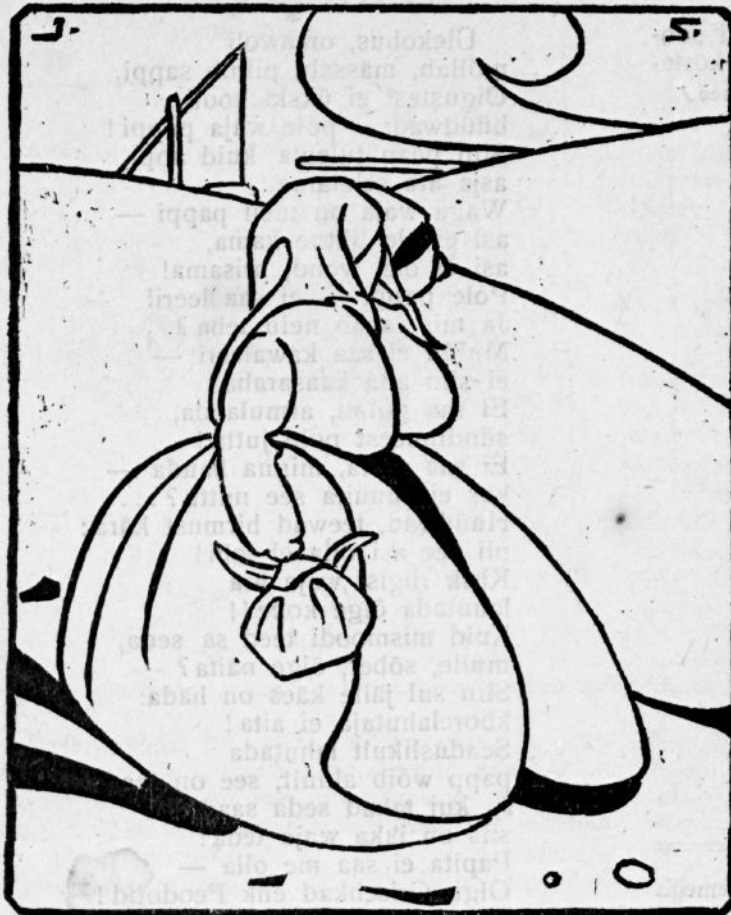
Ülekohus, omawoli
mõllab, mässab, pillub sappi.
Õigustest ei ükski hooli,
hüüdwad: — pole waja pappi!
Siin pean tulema kuid appi,
asja ära seletama,
Wäga waja on meil pappi —
asi ei ole lihtne kama,
asi ei ole, wend, niisama!
Pole pappi — ei saa leeril!
Ja mis tahab neiu teha?
Muidu ei saa kawaleeri —
ei siin aita kaasarahal!
Ei saa pulmi, armulauda,
sündimisest pole juttu!
Ei saa surra, minna hauda —
kas ei sünnita see nuttu?...
Hüüdwad, teewad hirmust kära:
nii see asi olla ei tohi!
Kirik riigist waja ära
lahutada õige kohe!!
Kuid mismoodi teed sa seda,
mulle, sõber, õige näita? —
Siin sul jälle käes on häda:
koorelahutaja ei aita!
Seaduslikult lahutada
papp wõib ainult, see on teada.
Ja kui tahad seda saada,
siis on ikka waja teda!
Papita ei saa me olla —
Olgu Grischkad ehk Feodotid!
Pappisi ka austas Kolla' —
Siis weel meie, waesed rotid!!

Gori.

Ajutise walitsuse lahkumine.

Koodi Jaan ja Noodi August: „Mine jumala rahuga! Meie omalt poolt awaldame sulle kõige suuremat kiitust ja anname sulle kaasa palawad mälestused!“

T ü h i a s i .

„Kudas su Jäss seal Kogus selle asjaga toime saab — ta ei mõista ju kirjutada?“

„Seda ei ole tal ka tarwis! Tal on niipalju raha küll, et kirjutusmasina jõuab osta!...“

Waheaja waatlused.

Kui kätte jõudis lehekuu,
siis suluti Me Matsi suu
ja öeldi talle: sa jää wait
ja pea kord ju lõuad, mait!

Küll oli Matsil keele peal
weel palju kihelemas seal,
kuid mis wõis teha wana hõim,
kui käsuandjal oli — wõim!

Pri-ajal Mats nüüd ringi käinud
ja palju kergatsid on näinud,
kel waja anda sedamaid
nüüd jälle mööda kodaraid.

Sest kellel puudub peas oit
ja südames ka õige loit,
ei tõesti muud see pole wäärt,
kni saada Matsilt mööda säärt!...

Üht pritsimaja kisajat
ja werelõhna lisajat
ma mõtlen siin küll kõige pealt
ja tema pärasi tõstan healt.

Ta nagu wana Wene wares
weel kraaksub Eesti uues tares:
tsaar Bronsteini ka siia hüüab,
siin talle riiki luua püüab!

See asi on ju kriminaal!
Kas tõesti siis meie maal
ei tunta sellest oinast ohtu,
ei ole Joonas wastu rohtu?!...

Siis meie hariduseala!
Missuguse sai tema tala?
Kes päris selle suure au?—
Ch — üliõplane Kartau!

No jah, no jah! Kuid teinekord
meil saab weel mõnusam rekord:
sest haridusministriks siis
saaa mõni — linnakooli Liis!

Kuid nota bene: me parteist
ta olema peab ju üks meist!
Sest puudub erakonnal äss,
siis ameti kas saagu pääs!

Ei wõõrale me kohta anna,
kas olgu ta wõi taewamanna,
waid ütleme: ei, ei, ei, ei!
See koha pärrib me partei!

Siis: meie peene pealinn,
kus töötamas on maksuwinn!
Küll ka ardid saad sa warustajalt
kuid ained — osta hangeldajalt!

Siis: meie wana sõdur Päts
ju ära puhkusele läts;
ta asemele riigi sees
sai wähetuntud rannamees,

kel olla palju tarkust peas
tööerakonna meeste seas
ja ülesandeks korda luua
ja oina abil rahu tuua!

Nii on me asjad nüüd — oi, oi!
Ja piiril ootab kardawoi
ning teatud inimesteliik,
kel pinnaks silmas meie riik.

Kuid sellelsamal piiril näed
sa wõitluses ka meie wäed;
nad walwel nagu wahimees,
et rahu oleks raja sees.

Ei nad seal tühja targuta,
ei kõnekarkel karguta,
waid te g u d e g ja näitawad,
kuis armastawad kodumaad!

Need mehed on! Kuid selja taga
neil lobisejad eided aga,
kes lobawad ja lorawad
kui käbi kallal orawad!

Töö, tõsine ja loow? — Ei see
me kõnemeestel tuska tee,
kui aga päewis halwus, häis
neil kõhukene hästi täis!

Ja isamaa? Ja kodumaa? —
Ei sellest kõhtu täis ju saa!
Ja waese rahwa parem põli? —
On lambike, kus puudub õli!

Ja Jah.

Kokkusaamine.

Johannes Berg ulatas akna all olewa laua ääres istuwale piikesele naisele telegrammi.

Naine luges telegrammi ja Berg waatles teda.

Misjuga sed luuwalged õrnad sõrmed hoidsid telegrammi äärest kinni! Pea oli tal weidi tagapoole wiisatud ja kübara alt edwistafid mustad juuksetuid (kui magufasti need juuksed lõhnafid). Nüüd laskis ta oma käe lauale langeda ja need alati kelmikad nirgifilmad waatasid kurwalt.

„Sa sõidad siis ära?“

„Ma pean.“

„Milla?“

„Homme hommiku. Laew läheb kell kümme sadamast välja.“

Wäike naine waatas aknast õue, kus warb-lased just kui joobnult poolkuiwanud saare oksadel sirtjusid.

Berg arwas naise filmades (filmadest waadatakse läbi hingese) meeletut kurbtust nägewat.

Alles selle naisega tuttawaks saamise järele ütles Johannes Berg: Ma tean nüüd, mis armastus on. Armastus on see magus juuste lõhn, millest ja undki näed. Armastus on see ajamäär kootus, kus tumid selle naisega koos nagu filmapilgud on; armastus on see purjupanew wein, mis ja ta punasilt huulilt, roosipungadelt jood ja mis sind südamehaigeks teeb; armastus on see luupainaja, mis sul selle naise kujuna filmapilguks su eest ei kao ja mis magades su une riisub; armastus on see suur sõna, mõiste — milles üteldakse: inimesed on teine teisele loodud.

See naine sai sellest kõigest aru, sest kui Johannes Berg talle ütles: „Alide, kas tead, ma ei juuda sedawiisi elada. Kas sa ei katjuks ennast wabastada ja jäädawalt mu juure ajuda.“

Ta waatas siis enese ette ja lausus: „Aga mu mees saab seitseada rubla kuus ja peale selle tulewad weel protsendid. Ka on meil korter ja walgustus prii.“

Jah — igal pool on maised takistused.

Maine takistus oli ka tänanegi lahumine, mida kuidagi ei saadud edasi lükata.

Johannes Bergi meel läks kurwaks. Ja mis imegi. Waatas ju wäike naine ikkagi aineti õue ja pigistas oma alumise huule pärliwalgete ham-maste wahlele.

Berg tõusis üles, astus ta juure, pani käe hingelise kuumusega naise õlale ja waatas talle kogu hingega filmadesse.

„Mii siis, — meie ei saa mitmel päewal kokku.“

„Sa sõidad just nüüd ära?“

Taewas, see kisub südame lõhki. Aga ei saa parata. Berg teadis seda wäga hästi, et neil pühapäewal oli wäljasõit kawatsetud. Kui ilus, lõbus. Ta mees ei saanud kaasa tulla, sest see sõidab juba laupäewa hommikul mitmeks päewaks ametiteekonnale.

Nad lähwad maal ööseks taluperesse, magawad wärsketel heintel, käiwad hommiku wara paljaste jalgadega karastawas kastes. See olla terwilele hullusti kasulik. Aga nüüd langewad need ilusad kawatsetused just kui piibusuits.

„Ei saa parata. Kolme päewa pärast läheb jälle laew, aga siis on juba hilja. Kas tead, sa tuled mind ometi saatma? Tuled muidugi?“

Naine mõtles.

„Sel ajal ei oleks mul aega.“

„Aga ometi. Ma usun — sa tuled?“

„Ma kutjun tulla. Jah, ma tulen. Aga laewafillale ei wõi ma ometi tulla. See puutuks seal silma.“

„Ei ole waja. Ma annan pakid ära ja tulen sulle Sadama uulitsale wastu. Seal liigub wahke inimesi.“

„Hea küll.“

„Tänan sind. Ma ei tea, kuidas suudaksin lahkuda, kui sa mind saatma ei tuleks.“

Ja tulises õrnuses suudles Berg selle pisukesse naise käsi.

„Kauaks sa ära jääd?“

„Noh kõigewähemalt nädalaks poolteiseks. Siit kulub ju Riia sõiduks isegi paar päewa. Ja hea on, kui nädalaga joonde saan.“

Kui rohkesti ei olnud Johannes Berg elus reisinud! Inimene näeb wõõraid kohti, nägusid ja see toob huwi ja wärskust igapäewasse elusse. Ta läks alati lustiga teele.

Aga nüüd oli tal raske lähkuda, sest see pisukene naine seisis nagu takjas südames. Kui uhke oleks ometi pühapäewane sõit olnud. See on imekik — on inimese elus juhtumisi, mis iseenesest nii naeruwäärt ja pisukesed paistawad olewat, nii et häbi on nendest teistele rääkida. Aga ometi on nendel elu kohta päris otsustaw tähendus. Inimese mõistus juurdleb ainult nende kallal, ilma et märkaks kuhugi kaugemale minna, wõi jälle laiemal pilgul ringi waadata.

Johannes Berg ei saanud magada. Tal oli meeles pikk mereteekond, see pisuke naine, wäljasõit ja muud asjad, mis kuidagi selle naisega ühenduses seisid. Akitselt jäi ta mõtlema: wõib olla ongi wiimane kokkusaamine. Seal juhtub merel torm, wõi joob kapten enese purju ja ajab laewa kiwi otsa. Üks kõik mis moodi, aga õnnetus wõib juhtuda. Meri wiskab ta surnukeha kaldale, aga see on ülespundunud ja kohutaw. Wiitakse mingisugune tõrwane rüdetükk peale, wõi jälle ro-gusk. See juhtumine ei awalda wäikse naise peale mingit mõju — ta läheb mõne teisega välja, on just niisama õnnelik kui siamaale temaga. Wõib olla ei jäägi ta pühapäewa wäljasõit katki, ongi tal keegi teine saatjaks.

Ja Berg ei saanud magada. Ta ei saanud arugi, mis ta südant täitis, kumbas tunne tugewam oli, kas kahju õnne järele, mis nüüd kaduma läks, wõi jälle wiha ja kadetus teise üle, kellel

Asjata kartus.

Wiru primadonna:
„Aga see on ju hirmus, see on ju lihtsalt wõimata, et nii palju wabamüügi keelusi väljaantakse!“

Ametnik: „Ärge kartke, austatud preili, kui ka kõik muu ära keelataks, siis jääb armastus ikka veel wabamüügile!“

nii mõnus selle lee ääres oli soojendada, kus ta ainult enesel arwas platsi olevat.

Ta tõusis woodist üles, pesi külma weega nägu ja pead. See karastas. Oues oli walge, nagu see juwel harilikult läbi öö. Uulitsal tuigerdas keegi kõnniteel, puuoksad liikusid ja hall tolmu kattis uulitsat, nagu hall puuwilla kangas.

Asjad olid juba laewas, reisupilet wõetud ja sünnis koht teekonna jaoks walmis waadatud. Inimesed tungisid edasi-tagasi, laewablokid winnasid raginal raskeid pakkisid üles ja alaliselt kuulduid wäljud, järjud hüüded. Alt kajutiit lulisid unised reisijad wälja, mässisid endid palitutesse, käisid laewalael edasi-tagasi, sadamasillal liikuwat elu, wõi jälle eemal olewat linna oma tornidega, mis heledal päikesepaistel särasid, uudishimulikuli wadeldes. Kiirel sõidul tuli ikka reisijaid juure, kes kohe head paika ruttasid otsima, wõi jälle wana tuttawaga kokku saades elawasle juttu sattusid.

Berg waatas kella. Seitsme minutit pärast 9. Nii siis tund ja seitse minutit veel aega. Aega on! Aga wõib olla, et ta juba ootamas ongi. Mis on siis see tund! See läheb kui silmapilk. Eks onud ennemaltki pooled päewad kui wesi sõelast kadunud.

Berg leidis äkitselt, et ta väga ruttama peab. See oleks täitfa ineiu, kui ta teda seal nüüd ootaks. Ja kahju oleks sellest, oi — tuline kahju.

Berg ruttas kiiresti kokkusaamisekohale.

Liikumine oli väga elaw. Üks tolmupilw tõusis teise järele ja waewaselt suutsid inimesed woorimeeste peal suuri pakkisid kinni hoida. Mõõda-

kihutaw automobil wiskas wastikut ja inetut bensiinisuutsu tolmu hulka.

Berg silmitses hoolega kokkuräägitud uulitsanurgale. Seal liikusidki mõned inimesed — wististi naisterahwadki. Berg arwas teda nende hulgast ära tundwat.

Kui kahju, kui inetu, et teda pidin seal oodata laskma. Ma oleksin wõinud juba tunni aja eest sinna minna.

Berg ruttas ja pühkis higi. Oli ju palaw päikesepaistene hommik.

Kohale jõudes nägi ta peagi, et see mitte tema ei olud, kes palgiwirna tagant paistis. See oli keegi wanaldane, inetu näoga, punaste westsie silmadega naisterahwas. Tal olid wiltsad saapad jalas, lõhkirebenenud seelik seljas ja ta korjas peenikesti laastusid, mis palgitahujatest sinna olid õhtul maha jäänud.

Berg jäi seisatama, aga nüüd tõstis ka see wana naine oma pea üles ja waatas inetute silmadega Bergi poole.

Kui wastik ja ineiu see oli! Miks pidi tema siis sellel tunnil siin laastusid koguma? Nüüsguste wanateede hooleks antakse tihti järelewalwus. Aga see on lihtsalt juttudes, sest tõepoolest ei wõinud teda keegi teada, et nad siin täna hommikul kokku saawad.

„Ta ei ole tulnud. Aga ehk oligi siin, nägi, et teda ei ole, ja läks ära. Wõiks sellelt naiselt küsida. Aga olgu — nii see ei ole. Ta oleks tingimata oodanud. Ei ole veel jõudnud..“

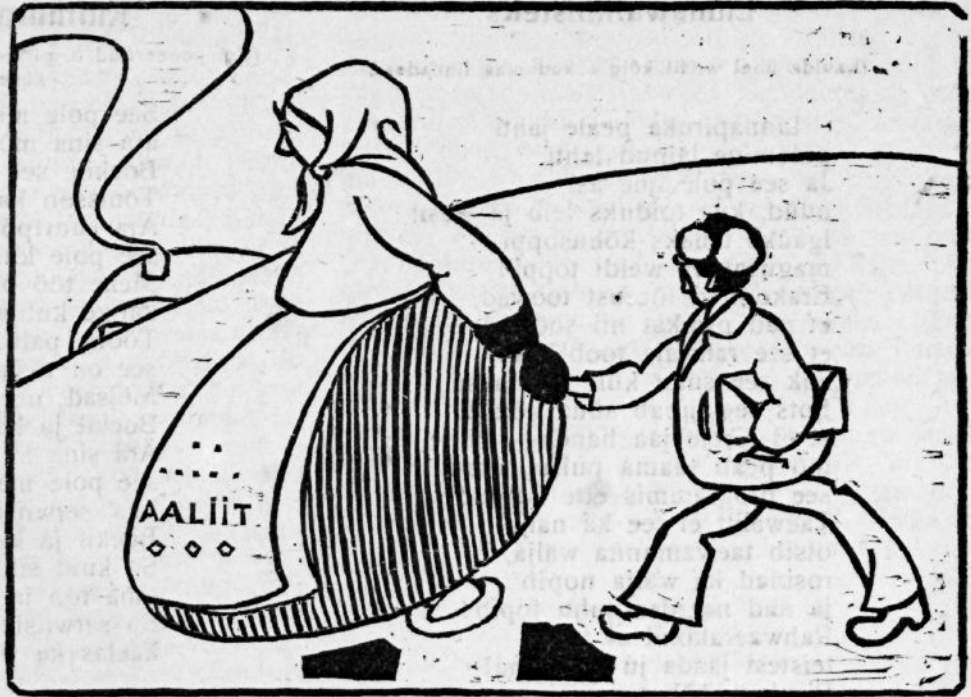
Berg kõndis edasi-tagasi. Nüüd nagu oleks see wana inetu naine teda oma punaste silmadega jälle waadanud. Oi — kuidas see sugugi ta meele-

Uus amet.

(Uue walitsuse loomise puhul.)

Maaliidu mamma:
„Lähme ära, poiu . . .
Kui nad sind ei taha
ei ole tarwis kah . . .
Meil on talusid küll
ja sust saab tubli kar-
jae — oled ju selle
lammaste karjatamise-
ga hästi äraharjunud!“

oluga kokkukõlasse ei sündinud. Kuidas võib ometi naisterahwas nii wastik olla — kõige wastikum loom kogu ilmas. Ja võib olla, et see ka kord elus armastas ja isegi teda armastati. Kõik võib olla, sest ilmas sünnib hullemaidki asju.

Berg käis edasi-tagasi.

Kes kurat siiski teab, mis eesmärgiga ta siin on. Mis ta neist pilbastest siis õige kogub? Mis rikkust nendest saab? Ta wiist märkaski, et tema siin kedagi ootab. Kes teab, kas ongi paljas uudis-
himu. Pilbaste otsimine on paljalt ettekääneks.

Berg oleks talle hüüdnud: „Mis sa wahid seal oma rumala näoga!“ Aga ta jäi rahuliseks. Lollus! Waene inimene — jellel on ka pilpad wärtsulised. Sinuga ei ole temal wähematki asja.

Wanainimene wõttis laastukoti õlale ja läks, ilma et Bergi poole oleks waadanudki.

Berg naeris. Misugused rumalad mõtted inimesele tulewad.

Sadama poolt tulid kaks meest.

„Konstantin“ sõidab täna wiist õigel ajal wälja. Nad jõuawad kauba kella kümneks küll peale.“ Sadamast kostis tugew, õhku wärisema pa-
new wile.

„Esimene wile,“ ütles teine töömees.

Mehed läksid mööda.

Berg waatas kella. Süda läks rahutuks. Võib olla, käis tõepoolest, ei näinud teda ja läks. Aga see ei wõi olla. Ta oleks oodanud, tingimata.

Aga aega weel on. Kaua ta siit laewasilda lähleb. Minutit kümme, ei kulu sedagi aega ära.

Aga miks ta siis ei tule? Wõi ei tea ta, et laew kell kümme wälja sõidab. Ta ütles seda talle, muidugi ütles.

Temalt tuli mööda Ranna uulitsat naisterahwas.

Seesama! Tõepoolest: eks ole tema õlgkübar, tema kõnnak. Aga imelik, miks ta siis nii wiimajel filmapilgul tuleb?

Bergi meel läks pahasekski.

Noormees tegi, nagu ei paneks ta teda tähelegi, nagu ootaks ta teda teisest küljest. Aga ta tundis, kuidas wäike naine lähenes. Ilma waatamata nägi ta naise kurb-naeratawat nägu, ta jügewaid silmi, tundis temast wälja woolawat kuumust. Ta kuulis isegi jalaastumist kõnnitee par-del. Nüüd ootas ta, kas ta teda poolsofina nimepidi hüüab.

Nüüd — ja see inimene astus temast kiiresti mööda.

Bergi süda läks kurwaks, aga ühtlasi ka pahaseks. Arwab ta teda wõiwat siis siin kogu päewa oodata. Ta lähleb ära — tulgu siis, oodaku ja wõi nutku. Ega tema selles süüdlane ole. Tema armastus! Berg uskus seda armastust, ja nüüd ei saa ta siia, et teda jumalaga jätta. Kuidas ja wõid teist inimest läbi näha? Võib olla, ongi tal juba mõni teine. Oodaku peale, oodaku! Nõnda neid mehi kawalad naised ninapidi weawad.

Berg astuski mõned sülidad sadama poole.

Aga ta tuleb. Mistarwis niijuguseid mõtteid? Tal ei olnud wõimalik. Aga wiimajel filmapilgul. Ta lubas, ja tuleb.

(Järgneb.)

Linnawalimisteks.

(Laulda ühel wiisil kõigis kodumaa linnades.)

Linnapiruka peale jahti
pidamine läinud lahti.
Ja see pole ime asi
nüüd, kus toiduks leib ja wesi!
Igaüks tahaks kõhusoppi
magusat ka weidi toppi!
Erakonnad tootust toowad,
et nad pirukat nii sööwad,
et see rahwale toob kasu,
ehk see suhu küll saa raasu.
Sots see lubab süüa nõnda,
et ei järele jää hända—
töö peab saama puhas tehtud,
see programmis ette nähtud!
Taewaliit ei tee ka nalja,
otsib taewamanna wälja,
rosinad ka wälja nopib
ja nad naerdes suhu topib!
Rahwaerakond ei taha
teistest jääda ju ka maha!
Pirukat sööb tasapisi,
ise laulab rahwawiisi!
Erakond, kel „Töö“ on üheks
tähtsaks lipukirja täheks,
söök kõik päewad ja ka ööd,
sest ka söömisel näeb tööd!
Saksamehed ei söö lihtsalt—
kahwelt tarwitawad ehtsalt,
ja ka mõne wäikse loodi,
müüwad oma meeste poodi.
Wenelane täki iga
Ära määrab sinepiga
ja siis terwelt alla saadab,
ise Moskwa poole waatab!
Ehk küll omal kõht on tühi,
et seal autoga sees rühi,
siiski juut ta'ab teha „sehwti“,
maha müüa moosi, sahwti!
Maaliit ainult käega äigab,
kõige krempli peale muigab—
ja, mis jääb tal muud ka üle?
Teab, et juurde pääsmist pole!
Kuid kas herrad seda teawad
ja ka tähtsaks asjaks peawad,
et on wana, kôwa juba
piruk, nagu tinauba?
Süües wõib kõik hambad ära
murda ja ka lõuapära!

G o r i.

Wäike küsimus.

Mis wähe on K. Asti ja Asutawa Kogu wahel?

Ksutaw Kogu kirjutatakse lühendatult A. K.,
K. Ast aga K. A.

Kultuura mehe hünnus.

(Komponeeritud inspiratsoni saawutades Tõnissoni ja Bocki kõnedest A. Kogus)

See pole mehe töö, hei, kuule, —
ära sina mõisa wõta üle!
Bockile see küll ei falli;
Tõnisson ka seda ei salli.
Ära suurtpõllumeest ä' söö,
see pole kultuurmehe töö!
Mehe töö on teoorjus
kange kubja kepi warjus.
Tööta, palu, selga murra —
see on tõsine kultuura!
Mõisad, need las' olla vonnil,
Bockil ja ka Tõnissonil!
Ära sina ka serwiisa kisu
see pole mehe töö — on risu.
Las' serwiisid jääwad vonnil,
Bockil ja ka Tõnissonil!
Sa kuid sinna sisse wala
oma töö ja higi pala.
Su serwiisiks lukk ja taba,
kaelas ka weel kett ja kaba!

G o r i.

Nagu „Waba Maa“ kuuleb, on surnud Tallinna pangapidaja ja miljonäär Georg Scheel oma koduses testamendis, mis neil päiwil rahu-kohtus awati ja ette loeti, peale omaste ja Saksa asutuste, kellele miljoniline pärandus omaks langeb, ka Tallinna linna meeles pidanud. Nimelt määranud Sch. linna heaks terwelt wiis marka.

Hõiska, Tallinn, pidu pea,
nüüd sul elada on hea, —
pole tarwis muret kanda,
ega nukrusel maad anda!
Koolisid nüüd asutada
kergesti wõid mitu sada,
warjupaike wäikstel lastel,
waestemajasid ka waestel,
paranda teatri paha —
anda hea abiraha,
ehitada wabrikusi
ja ka teisi asutusi:
laboratoriumisi,
obserwatoriumisi,
ambulatoriumisi,
konserwatoriumisi
ja muid furoriumisi!

Hõiska, Tallinn, pidu pea,
nüüd sul elada on hea —
marka wiis sul kinkind Scheel,
mis sa ikka tahad weel?!!
Ehk ses summas on ka „osta“
wõid weel naela suhkurt osta!
Helde Scheel, las' elada,
kus?... noh... ise tead sa!

G o r i.

Leheküljed Kilulinna Aadama päewaraamatust.

Esma päew. Eile laenasin sõbralt „pooleks tunniks“ palitu ja wiisin selle panti. Kuid nagu näha, oli see samm enneaegne, sest põhja tuuled, mis frondi läbi murdnud, teewad külma nalja ja ei taha sugugi mu demokraatlise ülikonna iseseiswust makswaks tunnistada. Käisin posti peal, tahtsin naisele kirja saata, et ta mõne lapse muretseks, sest warsti hakatakse lastele Amerikast toiduaineid saatma, kuid märkisi ma osta ei saanud, sest et mul rahaministeriumi koosseis tsariaegne oli, märkisi wõib aga saada ainult Eesti raha eest. Ilma margita ei wõi ma aga naisele kirja saata, sest siis tembeldaks ta kõik mu „kuwäärid“ rängal kombel ära. Ei jäänud muud üle, kui kontorist välja minna, sest ma ei ole mitte mõni endine minister, kes tsariaegseid kombeid wägisi maksuma tahab panna!

Ukse peal tuli kerjaja wastu. Et mul süda hale on, nagu halastajal õel, keda ohwitseride palatist lihtsõdurite juurde üle wiiakse, siis kiskusin kotist wiielise „tsaari“ ja ulatasin sandile. Sant tegi sügawa kummarduse ja ütles wiisakalt õlgu kehitades, et ta ainult Eesti raha wastu wõtta wõib. Ma ütlesin, et mul vähemat Eesti raha ei ole, kui 500 margaline, kuid sant tähendas, et see wiga ei tee, sest ta wõib tagasi anda. Kuid et tal aga ka peenikest ei olnud, waid kõik 500-lised, siis palus ta homme oma peakontorisse sisse astuda, kus ta sekretärid asja ära õiendawad ja ühtlasi mulle kwiitungi välja annawad. Olin sellega nõus ja tahtsin Kadriorgu kwassi jooma minna, kui sõber wastu tuli ja magusalt naeratades küsis, kas ma suhkurt ei tahaks saada? Ütlesin, et selle wastu mul midagi ei ole, ja läksime seltsis „suhkrukaewandusesse“. Tellisin wiisada puuda — praegusel kibedal ajal ei ole see sugugi palju — ja wiskasin hea peotäie „kukeaabitaid“ lauale. Kuid need lükati mulle wiisakalt tagasi ja öeldi, et suhkurt ainult „tsaari“ ja „oberosti“ eest saab. Püüdsin küll seletada, et nii ja na, kust ma seda „oberosti“ wõtan, kui mulle palk Eesti rahaga makstakse, kuid see ei muutnud asja ja ma pidin sealt magusast kohast kibedalt lahkuma.

Elu on nii kibe, elu on nii wiha!

Magusaks tad weidi katsud wahel teha.

Suhkurt saad, kui „osta“ täis on sinul kamber;
— Eesti raha mähkida wõid aga suhkru ümber!

Teisipäew. Nagu ma täna ustawalt poolt kuulsin, on põhja tuul põhja poegade asemel Eesti tulnud. Kuid kui nad siin niisugust mürgelt teewad, siis ei wõi neid wabalt uulitsal ümber kolada lasta, waid peab nad Asutawasse Kogusse Tõnissoni ja Joonase kõnesid jahutama saatma, ehk saunapidajate juurde teenistusesse panema.

Walitsuse ringkondades arwatakse, et need külmad tuuled põhjuseks on, et töölisel „sotsiaalsete uuenduste“ wastu jahtunud on, ja Wiru priimadonnad panewad ka daanlaste külmawerelist olekut nendesamade tuulte arwesse. Otsin ühe „Wanemuise“ loosi pileti, kuid et ma 10.000 wõidaksin, seda ma ei usu, sest saatus ei ole mulle weel kunagi wingerpussi mänginud. Mõtlen walitsuselt luba küsida, et oma seaduslikud naised wäljaloosida tohiksin. Asi oleks juba sellepärast wäga „ideaalne“ olnud, et pileтите suure arwu peale vaatamata, ükski neist tühki ei oleks, waid vähemalt ühe naise saab iga pileti ostja, esimese wõidu omanik aga 100 tükki korraga.

Sõdurid wõiksid piletid järelmaksuga saada ja Asutawa Kogu ja endise Maapäewa liikmed täiesti ilma maksuta. Maksta wõib igasuguse rahaga, ka Eesti oma ühes arwatud. Niisama ka muu kraamiga; wäljaarwatud musud ja kahe-rublased koogid.

Kui wõiks naised välja loosida
ja kohe uued jälle kosida,
ja need siis jälle välja loosida —
siis wõiks siin ilma ruumis kaua luusida!

Kesknädal. Teatriid lõpetawad warsti oma hooaja ja lähewad ringreisudele. Ma ei ole küll teatri elu tundja ja selles kunstiharus täielik profan, kui noakäiaja Stefan, kuid arwan siiski, et parem oleks ringi ümber armastuse ja täie rahakassa reisida, kui armastusega ja tühja kassaga ringi reisida . . .

Ülemiste wana on wist ajawiiteks puskari pruulima hakanud, sest järwe wesi on jalustabaw. Eila jõime sõbraga söögisaalis söögi alla wäikse klaasi wett ära ja täna on peas hirmus walu, nagu keerleks seal mõni projekt. Wõi ei olnud see järwe wesi? Mine tea! Wesi-ministeriumi meil et ole, kust selle kohta seletust saaks!

Imelik on Kilulinna wesi!

Kui sa jood tad mõne klaasikese,
wesiseks teeb silmad ja su suu,
et sa aru ei saa kas on päike wõi on kuu!

Neljapäew. Täna lugesin „Postimehest“, et Joonas Tartus koosolekul soowitanud olla „Asutawa Kogu“ asemel „Nõukogu“ asutada. „Postimees“ on wäga wihane selle üle ja on walmis posti otsa igaühte asetama, kes niisugust „postskriptumitest“ postamenta Eesti riigikojale ehitama tahawad hakata. Minu arwates ei ole siin midagi wihastada. Neil on ju Asutawas Kogus praegu ka oma wäike nõukogu. Nimelt on meil kaks nõu: kaunis kena punane kruus, millest sotsialrewolutsionärid kehakinnitust wõtawad, ja pleekinud demokraatlise wõõbaga poolpidune astjas, millest sotsid deklaratsioonide rüüpanewad ja mis wiimasel ajal parempoolsest uurdest tilkuma on hakanud . . .

Meie ministrid.

Kaubanduse ja tööstuse minister
Köstner.

Sa võid tal julgest öelda „brat“
sest ta on sotsialdemokrat.
Ei ole kuldseid nõõpa tal
ja kallid rista kasukal
ka peas ei kannu miskit ta
mis laseks ministrit aimata!

Kuid ma ei ole üleüldse poliitika mees ja sellepärast jätan ma selle aine üle arvamiste avaldamise teistele, kel riigitarkust rohkem, sest see natukene tarkust, mis mul ehk kusa-gil keha nurgas leidub, on minu oma ja riigi käest ei ole ma kübetki saanud. Sellepärast ei ole mul ka õigust oma nina asja sekka segada — ei de facto ega ka de jura.

Sõin täna naela turu pealt ostetud werekäksi ära ja sellepärast ei ole mul ka kõige parema tähtmise juures võimalik ühe koha peal kaua istuda.

. . . Pagan wõtaks, sest saadik kui lehed ei ilmu, ei ole paberit kah! . . . Ütlewad ikka, et ajalehte ei ole tarwis. See on eksiarwamine! Mina ütlen kindlasti, et on waja . . . On wäga waja! . . . Wõtaks Kuyberg seda streiki! . . .

Neeger, kui ta täitnud watsa,
läheb lihtsalt paksu metsa.
Kuid kultuuramees ei saa
ilma ajaleheta!

Reede. Wanarahwas räägib, et reede olla õnnetu päew. Ja see on tõsi kah.

Juba hommikul tuli peremees ja ütles, et ta sunnitud on mulle üüri juurde lisama. Mitte palju, aga nii umbes kaks wakka kartulid, puud wõid, üks süld puid, paar seapõrsast ja mõni toop erineid kuus. Siis tuli kingsepp ja ütles, kui ma talle saapale paiga pealepanemise eest kakstuhat marka wälja ei maksa, ta streigi peale waatamata sunnitud on mu kõrwad liistu peale tõmbama. Siis tuli postiljon ja tõi kirja naise käest, kes „y“ tarwitades teatas, et ta mu wõlgade eest ei wastuta. Päewal pidin Harju

Kindral Põdder.

Sisemised enamlased kardawad teda, nagu Soome pacerossid tubakat. Kui ta korra kãrãtab, siisg kahaneb iga kümnes enamlane wãhẽmlaseks.

uulitsa nurgal wärwitud naisterahwa alla jääma, kui see sõdurile teatud põhjusel järele jooksis, ja õhtul sain ma diplomadiga tuttawaks, kes mulle wäljamaast ja diplomatiast nii palju jutustas, et mul isu täiesti ära kadus kunagi wäljamaale sõita ja ma niiwõrd diplomatiserituks sain, et iseennast enam ära ei tundnud ja ma tuppä minnes iseeneselt isikutunnistust nõudsin, selle mitte ettenäitamise puhul, end arreteerida lubades.

Õösel nägin ma unes, et mulle Eesti Panga-majas asuwa raamatukaupluse aknal Wilmsi pilt kingituseks toodi, ja hirmuhigist kaetud kargasin ma üles ja tormasin miilitsawalitsusesse teatada paludes, palju kell on, wastasel korral seda oma uurilt järelewaadata ähwardades.

Suured mehed on küll tõesti diplomadid, neil diplomid taskus, suus on teraw keel.

Kuid neil nimeks wõiks ehk olla ka muud „matid“ —

see ehk oleks sündsam neile weel?!

Laupäew. Laupäew on pesupäew. Kõik pesewad ja puhastawad. Ajakirjanduses ainult pestakse mustapesu ka teistel päewadel, mujal aga ainult laupäewal.

Saadikud pesewad oma suud puhtaks sest nädala jooksul on sealt palju musti ja räpaseid sõnu wälja jooksnud, abielurahwas, peseb üks-teisel päid, erakonnad pesewad oma wanad kriukad puhtaks, et eeltulewatel linnawalimistel walijate ees shikeerida ja uue wälimuse sisse mähitult wana rämpsu kaela määrada.

Sõber rääkis mulle, et nahad tahetakse ära rekwireerida walitsuse poolt määratud taksi järele. Hea seegi, kui naha eest natukesegi saab, sest seni pidid oma naha ikka ilma hinnata turule wiima. Ka ei maksnud seni keegi kopikat ega penni selle eest, et ta su seljast nahka kooris. Nüüd aga on loota siis, et asi paraneb. Wõllanahku wist ei wõeta rekwireerimise juures arwesse—kuid mine tea! Selle töö juures wõib ehk naha peale ka weel saada!

Nüüd, kui su seljast nahka nülitakse, see ilusti kõik kinni sulle maksetakse.

Kuid kui sul seljas enam nahka pole,

Noh, ilma nahata ja rahata siis sõber ole!

Pühapäew. See on hingamise päew. Kuid ma arwan, et wäga sügawaste ei maksa hingata—see ei ole hea. Hingad liiga kõwasti, wõid hingest ilma ka jääda. Parem ole wait ja waga.

Täna pean ma ka püha: ei söö, ei joo, ei lähe kinosse. Ja ma ei saa ka seda teha, sest mul ei ole raha ja selle puudumine annab wõimaluse püha pidada. Minu arwates tuleks raha, selle asemele et teda kuulipriitsilise kiirusega walmis wupsida, hoopis ära kaotada—siis oleks täielik püha peremehel ja sulasel ja ei oleks mingit kommunismi ega onanismi waja. Aga kes minu arwamist kuulda wõtab, mul pole ju kalli raha eest diplomi taskus.

Ainukene töö mis ma täna tegin, on see et ma habet katsusin ajada. Ma sain eila ühe tuttawa käest, keda minu sealoleku ajal kodus ei olnud, habeme noa, kuid mitte lihtsa, waid hädaohuta noa. Täna, seda proowides, jõudsin ma otsusele, et ta tõesti hädaohuta on—wähemalt habemele.

Ma kratsisin ja kratsisin, nii et näo peale sõrmkübara suurused kupud üles tulid, kuid habe jäi ikka habemeks ja ei reageerinud mitte karwa otsaga mu teguwiisi peale. Kuid igatahes saan ma nüüd vähemalt paar nädalat tunda, et mul habe on ja et ta nimelt lõua otsas kaswab.

Kui sa ei taha mingit enam ette wõtta, Surmas ainult päästjat näed sa, Nuga hädaohuta siis, sõber, wõta ja siis hakka habet ajama!

Gori.

Asutawa Kogu esimees August Rei.

Et näha kõik mis Kogu sees
Tal sunrendawad prillid ees
Tal on ka sullepea, portfell
ja peos ilmas ilma kell.

Kohtupristaw kuradi küüsis.

Keegi wäga kohusetruu kohtupristaw sõiis kord kusagile külasse ühe waese kandimehe juure, kelle mõisnik juba nii kui nii nagu sidroni wälja oli pigistanud, tema wiimast waranaukest üles kirjutama. Teel seltsis temaga kurat, kes enese talumeheks oli moonutanud, ja nad läksid ühes. Kui nad külasse jõudsid, seal nuttis üks wäike laps, ja selle ema oli wäga kuri ja wandus:

„Ah sa kiskõri, et sind kurat wõtaks!“

„Kas sa ei kuule, et sulle last wõlutakse, mispärast ei wõta sa teda?“ ütles kohtupristaw kuradile.

„Ema ei räägi tõtt, ta on ainult wihane,“ wastas kurat.

Nad läksid edasi ja nägid suurt seakarja põl-lul. Üks wäga pahur siga oli teiste seast kaugele ette jooksnud, nii et karjus talle ühtelugu järele pidi jooksuma. Wiimaks lõppes karjuse kannatus ja ta kirus wihajelt:

„Oh sa seanäru, et sind kurat wõtaks!“

„Karjus pakub sulle siga, miks sa wastu ei wõta?“ küsis kohtupristaw.

„Mis ma seaga tegema hakkan?“ lausus kurat. „Kui ma ta wõtan, siis peab waene karjus ta peremehel wälja maksma.“

Nüüd jõudsid nad kandimehe juure, kelle wiimast lehmamullikast ja hobusefetukast rööwel-saks üles kirjutama oli tulnud.

Kandimees seisis parajasti rehealuse-wärawate juures ja tuulas wälja, hirmuga wärawaid poolelt kinni hoides, et tuul tema rukkiteri, mis lahja maa peal kaswades õige kiduraks ja peeneks olid jäänud, ühes haganatega metsa ei wi.

Kui ta kohtupristawi tulema nägi, ütles ta:

„So, nüüd tuleb ka tema mind weel rööwima! Ah, et sind kurat ühes paruniga põrgu wiiks!“

„Kas sa kuulsid, mis talumees rääkis?“ ütles kurat kohtupristawile. „Tema räägib tõtt, sellepärast pead sa minuga kaasa tulema!“

Nende sõnadega haaras kurat pristawit kraest kinni ja kadus ühes temaga.

Head teed!

Keelatud piirwili on magus ehk kuidas kindraliproua õuekoeraga ratsutas.

Kindral Miinil oli ilus naine nagu maasikas. Wiulikunstnik Poogen, keda naiste poolt wäga austati, ja kes iseäranis kindraliproua silmas armu oli leidnud, tuli iga nädal kaks korda kindrali majasse ja sõi kindrali juures lõunat. Et kindraliherral ka igajugusest keelekastest kunagi puudust ei olnud, millest lihtsad surelkud nüüdsel ajal ainult und wõiwad näha, siis wõis isand Poogeni otse õnnelapseks nimetada.

Kord juhtus aga, et kindral Miin frondile pidi sõitma, ja just sei päewal, kui wiulikunstnik tema juures jälle lõunat pidi sõdma. Kindralile tuli see alles radteejaamas, pisut aega enne ärasõitu, meele ja ta ütles oma adjutantile:

„Armas herra Pildur (nõnda oli adjudandi nimi) ma olen midagi ära unustanud! Wiulikustaa-gija tuleb täna jälle minu juure lõunale. Nagu te teate, on ta õige libe poiss, kes naistele silmi mõstab teha; ma ei usalda teda üksinda oma naisega jätta, kui mind kodus ei ole, sellepärast sõida ruttu minu kodu ja ütle minu naisele, et ta teda sisse ei laseks!“

„Seda ei ole waja, ehtselents,“ ütles adjutant; „ma ei teeks seda, sest kui naisele midagi keelatakse, siis teeb ta seda tingimata.“

Aga kindral jäi ikkagi oma nõudmise juure ja adjutant pidi tema naise juure sõitma. Oma usust, et iga naine seda tingimata teeb, mis talle keelatakse, ei loobunud ta aga mitte.

Kui ta kindrali korteri jõudis, küsis kindraliproua imestades: „Monoh, herra Pildur, mis see tähendab, et teie nii ruttu tagasi tulite?“

„Ehtselents lasseb teile ütelda, et teie Jumala pärast oma suure õuekoera selga ei istuks, sest ta hammustab, kui temaga ratsutada tahetakse!“ ütles adjutant.

„Ma usun, teie olete ennast ühes kindraliga wististi purju joonud!“ pahandas kindraliproua. „Kas teie siis tõesti usute, et ma kunagi meie suure õuekoeraga ratsutama hakkaksin? Sõitke Jumala nimel minu mehe juure tagasi! Selle teate pärast ei oleks teil küll maksnud tagasi tulla!“

Adjutant palus wabandust, kumardas, kargas automobiili ja kihutas minema.

Kui ta kindraliga kokku sai, teatas ta: „Ma ütlesin seda teie prouale.“

„Tahab ta seda teha?“ küsis kindral.

„Jah!“ wastas adjutant.

Niipea kui adjutant ära oli sõitnud, tundis kindraliproua suurt hirmu koera selga istuda ja temaga ratsutada, nii et ta sellest sugugi loobuda ei suutnud. Ta istus kaksiti koera turjale, nagu ratsanik hobuse selga, ja tahtis temaga ratsutada.

Koer ei olnud aga ratsutamisele harjunud ja sai kindraliproua peale wihaseks, aga naiskangelane ei tahtnud koera lasti lasta ja hoidis teda kõrwupidi kinni. Nüüd sai aga koer hoopis wihaseks, nii et ta prouakese seljast maha paiskas ja temal esiti käest ja pärast jalast hammastega kinni haaras ja teda kergesti haawas.

Waene prouakene pidi peaaegu minestusesse langema; ta jooksis toas edasi ja tagasi, sest koera hammustamine tegi talle walu; ta heitis sängi, et rahu saada ja keelas oma teenijale, kui wiulikunstnik tulema peaks, teda sisselaskmast; teenija pidi ütleva, kindral ei olemat kodus ja proua raskesti haige.

Kui nüüd isand Poogen suure isuga sinna ilmus, pidi ta tühja kõhuga jälle tagasi minema, sest proua häbenes ennast näidata.

Kahe päewa pärast, kui kindral jälle kodus oli, pani ta tähele, et tema naisel üks käsi kinni seotud oli, ja küsis temalt, mis tal wiga on.

Prouakene ei tahtnud esiti ütelda, waid tõrkus ägedalt wastu, aga kindral ei jätnud järele

ja nõudis tingimata juletust. Ei olnud midagi parata; proua oli sunnitud kõik üles tunnistama.

„Selles on kõik sinu adjutant süüdi!“ kaebas proua Miin nutuse häälega.

„Kuidas nii?“ küsis kindral imestades.

„Ta ütles, ma ei pidavat mitte meie juure õuekoera selga istuma, sest ta hammustawat, kui temaga ratsutada tahetakse,“ ütles proua. „Ma tahtsin pisut katset teha ja sel puhul hammustaski mind koer käest!“

Kindral kutsus oma adjutandi ja küsis: „Mis pärast keelaste teie minu abikaasat koeraga ratsutamast, ma rääkisin teile ju ainult wiulukunstnikust?“

„Ma tunnen väga hästi naiste iseloomu;“ wastas adjutant, „mis neile ära keelatakse, seda teevad nad tingimata. Seda näete nüüd väga hästi sellest koerajandist; kui ma teie nõudmist teie abikaasale oleks teatanud, siis oleks ta wiulukunstniku kahtlemata sisse lastanud.“

Kindral naeris täie lõuaga, sest ta märkas, et adjutant temast palju targem oli.

Kuuda Mats wangimajasse pidi sattuma

Ühel ilusal päikesepaistisel päeval jalutas Mats pikkamisi, ilma eesmärgita, mööda Narwa maantee, peatas iga uulitsanurga juures pikemat aega, waatas ringi, silmitses ümbrust ja lonkis siis jälle edasi, wahetewahel toiduainete-kaupluste akende ette seisma jäädes ja wõlfe suuga tortiisi ja kookke silmitsedes, millede ostmiseks aga Matsi rahakott lõna kuulda ei tahtnud.

Kui Mats parajasti ühe kaupluse akna juurest, millele õige rohkesti igasuguseid maiustusi ja kirjuid lihawõttemune töötä tööliste kiusatuseks wälja oli pandud, keelt niipisates ja näojooni moonutades edasi tahtis minna, juhtus miilitšauülem Kriuhkam oma abilise Pluhkamiga temast mööda minema.

Matsi wälimus ja iseäralik näoilme näis aga-ralt seaduseteenrile wistist kahtlane olewat, sest ta jäi Matsi ette peatama ja küsis: „Kuhu teie lähete?“

Et Matsi tuju just mitte kõige parem ei olnud, siis wastas ta õige tufaselt: „Ah, jätke mind rahule, ma ei tea seda isegi!“

Matsi järsk wastus näis seaduseteenrile meelehärma sünnitawat, sest ta tõmbas kulumud kortfu ja pafatas wihaselt: „Ma olen miilitšauülem ja mul on õigus teilt seda nõuda. Teie nägu, teieRESPIDAMINE ja teie kaupluseakendest sissepiilumine näib mulle väga kahtlane olewat. Mulle tuleb ette, nagu oleks ma teid juba ennemalt kufagil näinud?“

„Wäga wõimalik,“ wastas Mats muigades, „aga kuhu ma lähen, seda ei tea ma tõesti mitte.“

Wiimane wastus tegi miilitšauülema õige wihaseks. Kahtlus, et tal ühe kelmiga tegemist on, kes mõnda murdwargust plaanitseb ja seda tema teie warjata püüab, kosmas temas Matsi wastu

ikka suuremaks. Lühydalt, ta nõudis nüüd kõige karedamal toonil, et ta temale ütlemata peab, kuhu ta lähleb, ahwardusega, et ta tema wastasel korral kohe wangimajasse lasteb saata. Aga midagi ei awitanud ja miilitšauülem andis oma abilisele wiimaks tõesti käsu, seda kahtlast inimest wangimajasse wiia.

Nüüd pääsesid aga Matsi keelepaelad hirmu pärast wallali:

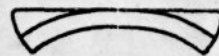
„Kas näete nüüd, herra miilitšauülem, et ma teile ainult puhast tõtt rääkisin. Kuidas pidin ma ühe minuti aja eest seda teadma, et ma wangimajasse lähen?“

Miilitšauülema nägu lõi pisut naerule. „Kuidas on teie nimi?“ küsis ta juba pehmemalt.

„Monoh, kas teie siis mind ei tunne?!“ kostis küsitaw imestades. „Ma olen ju „Meie Mats“, kes sakrale ja sandile, ülemale ja alamale, kui ta seda tarwis leiab olewat, pipart saba peale riputab. Kas ma tean seda nüüd kindlasti, et mul tõesti wangimajasse tuleb minna?“

Miilitšauülem jättis wastuse wõlgu ja kadus ühes oma adilisega.

Mats lonkis jälle rahulikult edasi, ilma et oleks teadnud, kuhu ta lähleb.

Raudne distsipliin.

Enamlaste sõjawäes on raudne distsipliin.

„Saksamaa pidas raudse rusikaga korda, kuid me oleme militarismuse wastased ja ei hakka niisuguseid barbarlisi kombeid tarwitama... me mõistame ka lihtsa wennaliku käeliigutusega raudset distsipliini luua, towarishtsh!“

Pildid meie erakondade mitte politilistest liideritest.

Kes õige sele tuse annab, missugust erakonda iga pilt kujutab, saab kolmeks kuuks prii leiwa peale.)

Ta ei tnnne kõhu, pea valu
tal nelikümmend tuhat talu
ta Eesti matsil krooni pähe
ta paneks — ehk see küll ei lähe!

Ta Wiru peal päewad, ööd
teeb kõige kasuks rasket tööd:
Kas olgu juut ehk mustlane
kui aga kukkur raswane!

Su hinge eest siis palub ta
kui koti täidad rahaga
sul awab taewa wärawa
küid ise põrgu kolib ta!

T'ad nähe wõid sa Tái turul
ja Kalaranna pleekind murul.
Ta wõtab „üle“ uuri, raha
kuid bolszewik ei olla taha!